

DOMOLJUB.

Slovenskemu ljudstvu v pouk in zabavo.

Priloga „Slovenca“.

Izhaja vsak prvi in tretji četrtek meseca. Ako je ta dan praznik, izide „DOMOLJUB“ dan poprej. Cena mu je 80 kr. za celo leto; 40 kr. za pol leta. Naročniki „Slovenca“ ga dobivajo zastónj. — Spisi in dopisi naj se pošiljajo: Uredniku „DOMOLJUBA“ Ljubljana Trnovo; naročnina in inserati pa opravištvu v semeniških ulicah št. 2. — Naznanilo stane 8 kr. za dvostopno petit-vrsto, če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat, in 15 kr., če se tiska trikrat. Večkratno tiskanje je še veliko ceneje.

Štev. 5.

V Ljubljani, 6. septembra 1888.

Letnik I.

Kaj je novega po svetu?

Govorica pripoveduje, da je oče „pratikar“ zbolel za smrt. Sin njegov v eni sapi prihiti k smrtni postelji ter ves obupan vzdihuje: Oče pratikar, pratikar oče, ne umreti tako zgodaj, saj me še niste naučili, kako se „pratika“ dela. Bolni oče potolaži svojega prestrašenega sina. Sin moj dragi, nikar se preveč ne boj, pratike delati ni tako težko, kakor misliš; v par besedah ti zdaj razodenem to skrivnostno umetnost: Spomladi piši, da bo vreme nestanovitno; lepo, oblačno, viharo, deževno; po leti Bog ne daj, da bi pisal sneg ali led, ampak solnce, dež, toča, grom in strela; jeseni tako kakor spomladi in po zimi skrbi, da ne zapišeš vroče, toča. Ako se boš po tem nauku ravnal, vselej boš pravo zadel; ako ne boš vstregel ljudem na enem kraju, vstrežeš jim na drugem; ako se koscem ne prikupiš, boš pri vrtnarjih lep itd. in sploh se bodo ljudje le takrat hvalili s teboj, kadar boš na pratiki pravo zadel; kadar bo pa pratika napačno kazala, bodo pa rekli ljudje: kako pa hoče pratika vse vedeti, saj ni Bog. Tako boš v miru živel in saj črnega kruha ti ne bode manjkalo. In sin je tako ravnal in se ni kesal.

Take pratike se mi zdijo tudi časniki posebno v poletnem času, ko ne vedó nič posebnega povedati; prvi dan si izmišljujejo, zato da drugi dan preklicujejo in tako imajo jasli vedno polne in ljudje vedno radi prebirajo to „plažo“; kar je dobrega, ohranijo, kar je slabega, vržejo v kót, saj bodo zopet

jutri jasli polne, berila novega dovolj. Iz tega kupa podamo tudi svojim bralcem nekaj gotovih novic. **Slovenci** smo v zadnjem času pri volitvah v deželni zbor zmagali na Koroškem v Velikoven in s Hrvati v Istri v Kopru, znamenje, da bodo tujei imeli še mnogo dela, predno nas bodo pohrustali. — Na **Českem** se pa stvari obračajo zelo na slabo stran; pri volitvi v državni zbor je zopet zmagal Mladočeh, to je eden tistih, ki bi radi vero vrgli med staro šaro, duhovnike pa v proso kot strašilo za vrabce, sami pa bi radi z glavo skozi zid in ne vedó, da si bodo pri tem sami zelo škodovali. — Na **Ogerskem** imajo vedno premalo denarja in preveč napuha, ki v enomer kriči: le madjarsko, le madjarsko, in če kdo le po slovaško ali po nemško, ali po srbsko usta odpre, mu jih precej zamašé. Mi jim sicer vse dobro želimo, vendar se nam zdi, da se bo tam začelo kmalu podirati, kajti kdor se povišuje, bo ponižan. — Na **Nemškem** je pa cesar precej glasno s sabljo poropotal, rekel je namreč, da raji izgubi vse svoje vojake in vse podložne v vojski, kakor pa da bi le ped zemlje odstopil, ki jo je pridobil njegov stari oče. Malo oistre besede, no, pa mlada vroča kri cesarjeva se bo že ohladila, kakor se je njegovemu staremu generalu Moltkeju, ki je leta 1870 Francozom uro navil; ta je prosil cesarja za počitek, rekoč, da si s takim generalom, ki več na konja ne more, ne bo veliko pomagal. — **Ruska** carica je prišla na Avstrijsko v

Gmunden, kjer jo bodo obiskali naš cesar in cesarica; pravijo, da pride po njo ruski car sam, da jo spremi domu; listi trdijo, da vojske z Rusom ne bomo tako hitro imeli, sicer bi ne hodila carica v naše cesarstvo. — Na **Francoskem** je pa tako, kakor v hiši, ki nima gospodarja in kjer je več otrok, od katerih bi bil vsak rad gospodar; vsak pravi, da bi bil on najboljši, pri tem si pa hité vsi polniti svoje žepe. General Boulanger še vedno šum dela in upanje ima, da postane on predsednik, ker dobiva in trosi veliko denarja med ljudi, z zlatom otovorjen osel pa pride tudi v najmočnejšo trdnjavo. — **Lahí** so vzeli veliki boben v roke in bobnajo svojo slavo po svetu, da se vse kadi; pa kjer je veliko dima, je malo ognja.

— Na **Balkanu** je vse pri starem v neredu, veljavni močje se prepirajo med seboj, vladarji hodijo po toplicah, ljudstvo pa trpi in strada. — In ker sem bolj na okroglo začel, naj tudi v tem smislu končam: „Slišal sem, da se je te dni pri nas frakel šnopsa podražil od 6 na 9 krajcarjev; radoveden sem, kaj bo zdaj počel tisti oče v Ljubljani, ki je svojemu sedem let staremu sinu, kateri si je sprosíl pri dobrih ljudeh stare hlače, zjutraj, ko je še spal, hlače vzel ter šel v šnopsarijo in jih prodal za 8 krajcarjev.“ Jaz mislim, ker mu bo po novem 1 krajcarja manjkalo, da bo šel in spečemu otroku še srajco potegníl iz života, da bo frakel poln. — Pa recite, da ni „fletno“ na svetu?!

Kaj je novega po Slovenskem?

Iz Polhovega gradca, dné 1. septembra. Ne obeta se nam posebno dobro letina. Žita se je malo namlatilo. Zima, suša in poznejše deževje je mnogo škodovalo. Zgodnji krompir močno gnije. — Sadja je mnogo, toda žalibože kupcev ni. Pred dvema letoma so prodali iz naše fare sadja za več tisoč gold., letos pa kupi k večjemu kaka branjevka kak mernik hrušek ali pa jabelk po prav nizki ceni. Mogoče, da se bode pozneje sadje boljše prodajalo. Za naše izvrstne gambovce, čebularje, ledrarje itd. bi bilo vendar le škoda, ko bi morali po vlažnih kletih segniti. — 25. avgusta je umrl najstarejši

mož v naši fari. Ime njegovo je Šimen Dolinar, po domače Petač. Rojen je bil 26. oktobra 1796. Bil je nekdanj imeniten in premožen gostilničar, sedaj je pa umrl v veliki revščini.

Iz Kaménika, 30. avgusta. To je bilo veselje dné 18. in 19. t. m. v našem mestecu. Praznovali smo slovesni praznik 40letnico vladanja presvetlega cesarja. Že v soboto na večer pokali so topiči in mesto se je razsvetlilo, godba je igrala, pevci so peli in umetni ogenj se je zažigal. Drugo jutro v nedeljo korakala je za rano godba po mestu, katero je bilo prepreženo z vihrajočimi zastavami. Zbrala

Pod lipo.

Kakó roparji v Afriki lové sužnje?

Nedavno je prišel iz vroče Afrike sivolas in častitljiv škof in kardinal Lavižeri ter je po mnogih večjih mestih, kakor v Parizu, v Londonu, v Bruselju, na Belgijskem v očitnih govorih pripovedoval strahovite reči, kako da se godi ubogim zamorcem v Afriki. Ker želi kardinal, da naj svet zve to strašno stanje nesrečnih sužnjev in naj jim po moči pomaga, zato tudi tukaj povemo nekaj črtic iz obširnega govora kardinalovega.

Mohamedani so si v teku časa prisvojili pokrajine Afriške in svojo kruto moč razodevajo posebno med ubogimi zamorci. Mohamedane namreč uči njih vera, da so dvojne vrste ljudje na svetu: prvi naj gospodarijo, drugi naj služijo; gospodarji so Mohamedani, vsi drugi, med katerimi so zamorci zadnji, naj pa služijo, kakor živina. Zato Mohame-

dani tudi z zamorci ravnaajo enako ali pa še grje kakor z živino, to se posebno kaže pri roparjih, ki nad sužnje hodijo na lov.

Zamorci živé v velikem številu v srednji, nam neznani Afriki, ob ravniku, kamor se zaradi strašne vročine le malokdo upa in kdor si upa, večjidel umrje zgodnje smrti in zato Mohamedani kakor domačini brez skrbi tako grozovito delajo z zamorci, ker vedó, da so popolnoma varni in da ga ni človeka, ki bi se jim ustavil.

Navadno se roparji skrivajo po gozdih posebno ob stezah ali pa na polji po žitu in čakajo, da pridejo posamezne ženske z otroci, ki se večidel same pečajo s poljskim delom. Kakor blisk švignejo iz zatišja in zgrabijo ženske in otroke ter jih vlečejo seboj na semenj, kjer jih prodajo. Neki misijonar pravi, da je pri „velikih jezerih“ to tako navadno, da ženska ali otrok ne vé, ali bo še prišel domu, ako se le deset minut daleč od doma podá. Braniti roparjem tega zamorci ne morejo, ker kakor divji nimajo družega orožja kakor palice, kamenje, pušice ali sulice, roparji pa so oskrbljeni z najboljšim orožjem.

so se naša društva, naši fantje in dekleta in korakali so z zastavami k slavaloku postavljenemu pred pošto, kjer so pozdravili došle goste in prijatelje ognjegasce iz Gornjega Grada. Zatem smo hiteli zopet v lepem redu na drugi konec mesta, kjer je bil na cesti, ki vodi iz Ljubljane, postavljen drug slavalok. Tu pozdravili smo vrle pevce „Slavece“, iz Ljubljane, kojih je došlo nad štirideset. V družbi njih korakali smo potem v okrašeno mestno farno cerkev. Gospod dekan bral je slovesno sveto mašo in po odpeti cesarski in zahvalni pesmi zapustili smo cerkev in se podali pred poslopje, v katerem je e. kr. okrajno glavarstvo. Tu so se poklonila razna društva g. vodji okrajnega glavarstva. Tudi naši fantje in dekleta šli so čestitat na dolgo življenje presvetlega cesarja. Pohvalno mi je omeniti nje. Štirinajst krepkih mladeničev zbralo se je skupaj ki so si omislili lepo narodno nošo: irhaste hlače, žametove telovnike s svetlimi gumbami. Štiriindvajset deklet opravilo se je v nošo, kakeršna je bila nekdanj v navadi: lepe bele peče in avbe. Zeló je poveljevala ta krasna družba vso slavnost. Popoludne bila je veselica na vrtu gostilne pri Krištofu. Gospod dr. Samec razložil nam je pomen slavnosti ter nam opisal blago življenje Nj. Veličanstva presvetlega cesarja Franca Josipa. Ko se je zmračilo, jeli so prižigati umetni ogenj in svetle rakete. Z besedo: krasen dan je bil to in ostal nam bode še dolgo v spominu. Vsem pa, ki so pripomogli, da se je vse tako dostojno vršilo, vsa čast in hvala!

Toda roparjem bi se ne splačevalo, ko bi le na posamezne prežili in jih lovili; zato se zberó v čete in napadajo cele vasi. Po noči prideró v vas, zažgejo na več krajih slamnate koče, kričé in streljajo, da vzdramijo speče prebivalce, ki prestrašeni bežé v gozde, na polje, kjer se mislijo skriti; a roparji gredó urno za njimi, pobijejo može in starce, če se jim stavijo v bran; vse druge pa vklenejo in jih vlečejo na trg.

S tem se začne za nesrečne sužnje strašno trpljenje. Pot namreč do trga je dolga; hoditi morajo peš in večidel zvezani na rokah, na nogah in okoli vrata eden k drugemu; taka hoja cel dan je seveda silno težavna. Zvečer na potu prenočé, jedi toliko dobijo, da ne poginejo od lakote. Drugi dan zopet biči zažvižgajo nad zvezanimi sužnji in hajdi naprej. Toda že drugi, tretji dan začnó slabejši omagovati, stari možje ali bolehné ženske pa prve opešajo. Toda to dela roparskim vodnikom malo skrbi; z lesenim betom vdari vodnik omagujočega zamorca na tilnik in nesrečnež se zgrudi mrtev na tla. To se ponavlja vsak dan; pač je verjetno, da

Zagorje (o Savi. (Varujte se sleparjev!)

Zgodaj v letošnji spomladi je prišel k nam tujec, kateri je prodajal različna semena od cvetlic in sočivja. Ker je znal mož dobro govoriti ter kakor Ribničan svojo robo ponujati, je naredil dobro kupčijo. Nekatera zrna plačevali so ljudje po 2 in več krajcarjev v nadi, da jim bode res kaj posebnega vzrastlo. Pa kaka prevara! Sedaj je seme že večinoma ocvetelo ali storilo sad, pa pokazalo se je, da je seme bilo tako navadno, kakoršno ima vsak doma ali si ga za 2 krajcarja lahko celo pest kupi.

Koncem majnika prišel je drug slepar. Človek srednje starosti prinesel je polno popotno torbo nageljnovih sadik. Po peresih soditi so bili videti posebno zlahtne vrste; tudi je kazal podobe, kako krasen da bode ta ali oni: rudeč belo obrobljen, višnjeve rudeče obrobljen itd. Zagorjani, posebni ljubitelji lepih cvetlic, smo tudi to hlastno kupili mené, da se bode vse čudilo krasoti naših nageljnóv. Pa je že smola! Sedaj so tisti nageljni že v cvetji, kar se jih ni posušilo — pa kakošni so! Najbolj priprosti rudeči, kakoršnih se na nobeni gredi ne manjka! Slovenci, pozor torej pred takimi sleparji!

Cerklje na Gorenjskem. Kakor povsod, tako smo tudi pri nas slovesno praznovali štiridesetletnico vlade presvetlega cesarja dné 23. avgusta. Ob 8. uri je bila slovesna sv. maša, katere so se med drugimi vdeležili tudi šolarji s svojimi gg. učitelji in pri maši so tudi spodbudno peli. Nato so šli otroci v šolo, kjer so bili obdarovani z lepimi knjižicami;

vsak napne do zadnjega vse svoje moči, da bi se rešil tako grozne smrti. Večkrat mine več mesecev, da pridejo do postaje, kjer na trgu kupčujejo z zamorci. Zato po pravici pravi kardinal: Ako bi zgrešili pot, ki vodi iz srednje Afrike ob ravniku do mest, kjer so trgi za sužnje, kosti umorjenih zamorcev, ki ležé v tolikem številu po celem potu, bi pravo pokazale.

Slednjič pridejo na trg. Veliko jih je pot nastopilo, a malo jih je pot dovršilo, pol ali včasih celó dve tretjini jih komaj pride na somenj, torej od sto komaj 30 do 50. Na trgu delajo ž n, r, kakor pri nas z živino. Ogledujejo jih, ali imajo zdrave ude in dogovarjajo se o ceni in pri tem nič ne gledajo na družine; očeta prodajo enemu, mater drugemu, otroka tretjemu, in ločiti se morajo za vselej; kdo bi pač mogel popisati nesrečo teh ljudi, ki imajo tudi sree, da čuti, da ljubi, da je navezano na svoje domače...

In to se ne godi enemu ali dvema, ampak pol milijona takih nesrečnih sužnjev je prodanih vsako leto na trgih v notranji Afriki; in ako pomislimo,

od tam so se podali na župnijski vrt, ki je bil ozaljšan za to priliko z mlaji, s cvetjem in zastavami. Pridni otroci so lepo govorili, peli in lepo poučeni in gostoljubno obdarovani razšli so se veseli na svoj dom. Drugi domači in tuji gostje so potem šli v Brkljo, kjer so se slovesnosti primerno radovali in pričali, kako povsod gori in živi ljubežen do svetlega cesarja v sreih vdanih mu Slovencev.

Trboje pri Smledniku. Nedavno smo pri nas veseli praznovali novo mašo našega rojaka g. Jos. Čebašek-a, a danes vam moram žalostno novico sporočiti, da je požar vpepelil ravno dom novomašnikov in še enega posestnika. Pogorela sta skednja z mrvo in ravno omlačenim žitom. Nesreča je toliko večja, ker sta oba posestnika že pogorela pred nekaterimi leti. Goreti je začelo v svislih; sodijo, da je nekdo iz hudobije zažgal.

Iz Celja. V zahvalo, da je v našem kraju prenehala o svojem času grozno razsajajoča kuga, so verniki leta 1680 na prijaznem hribečku zvonaj mesta postavili cerkev v čast sv. Jožefu. V tej hiši božji so kot Celjski domačin sedanji prevzvišeni g. knez-škof Mariborski dne 18. avgusta 1838 popevali novo mašo svojo. Isti so se letos dne 18. avgusta pripeljali semkaj, da so drugi dan slavili petdesetletnico primicije v imenovanj cerkvi, pri kateri od Slomškovih časov delujejo častiti gospodje iz družbe sv. Vincencija, t. j. duhovniki-misijonarji. Pri njih so zlatomašnik prenočevali. Ob sedmej uri zjutraj jih je v cerkev spremilo čedno število duhovnikov, mnogo deklic v belini, in obilo drugega ljudstva.

da jih komaj tretjina pride na somenj, potem moramo reči, da vsako leto ti roparji polové blizo dva milijona zamorcev, da kupčujejo z njimi in da čez 50 let, če se bo še v prihodnje tako godilo, ne bo več nobenega zamorca v notranji Afriki.

Tako se godi z ljudmi v 19. stoletji; tako še danes težko sloni prokletstvo na Kamovih otrocih in zato prosi kardinal Lavižer, ki živi v Afriki, pomoči po Evropi, da bi Evropejci poslali tje nekaj vojakov, ki bi zabranili to sramotno in prepovedano kupčijo.

Ako prebiramo taka grozna poročila iz krajev, kjer se še ne glasi Kristusov nauk, ki pravi, da je naš bližnji vsak človek, da moramo bližnjega ljubiti, kakor sam sebe, potem spoznamo, kolike cene je za nas vera Kristusova, ki nas uči, koliko da je vredna človekova duša, tudi duša zadnjega berača, da moramo torej z vsakim ravnati po človeško; veseli bomo torej, da nam sije luč pravih naukov Kristusovih in hvaležni se bomo po njih ravnali v svojem življenju ter imeli „odprto srce in odprte roke za trpečega brata.“

Slavnostno besedo nameravali so govoriti papežski prelat, msg. Kosar. Ker pa ta vsled bolezni še niso do tistega dne popolnoma okrevali, so govor prevzeli veleč. gosp. Hajšek, dekan v Slovenji-Bistrici. Potem so škof, ki so dne 2. avgusta bili obhajali v Mariboru zlato mašo, tukaj služili tiho sveto mašo in sklepoma zapeli pesem-zahvalnico.

Z Dobrne. Rojstni dan cesarjev obhajali smo po zmoglosti slovesno. Določeno je bilo, da bi v predvečer spuščali rakete in žgali umetni ogenj med sviranjem topliške godbe. Ali vreme je to zadevo preložilo na sledečo sredo zvečer. Ko nas je dne 18. avgusta glas zvona začel vabiti k službi božji, pridružilo se je istemu tudi pokanje topičev z primerne grica. Prijazna cerkev je bila lično opravljena še od Velike-gospojnice, ko smo slavili praznik farne zavetnice. V istej je ob devetih uri sv. mašo služil velečast. gosp. dekan Gajšek. Na shodah so izurjeni peveci popevali latinske umotvore slavnih glasbenikov. Pri službi božji videl si zastopan občinski in šolski odbor, učitelje z mladežjo, raznovrstne dostojanstvenike vojaške in druge, veliko število topličarjev in domačih vernikov. Raz zvonik in občinsko hišo so pa vihrajoče zastave razodevale pomen dneva. A v nedeljo zvečer se je povodom obletnice rojstva vladarjevega vršil „venček“ v topliški sobani, kjer ste veliki podobi, predstavljajoči cesarja in cesarico, bili z zelenimi vencami lepo prepreženi.

Cerkno na Goriškem. Dne 19. avgusta je naš državni poslanec dr. Tonkli prišel k nam ter po popoldanski službi božji obilno zbranim možem poročal, kako so slovenski poslanci delovali v državnem zboru. Iz poročila njegovega smo spoznali, da so se naši poslanci mnogo trudili tudi za naše potrebe; ako niso mnogo dosegli, tega niso sami krivi, ampak le premajhno število; dobrih deset slovenskih poslancev med 350 in še več pač kaj dosežejo le s pomočjo svojih zaveznikov. Zato so se možje dr. Tonkliju zahvalili za njegovo delovanje in so mu izrekli svoje zaupanje. Ko vpraša g. poslanec, ako ima še kdo kaj omeniti, vpraša č. g. dekan Jeram poslanca, kako se bo obnašal pri predlogu za versko šolo. G. poslanec pové, da je sklenila večina, da se ta predlog izroči šolskemu odseku v pretres in poročilo; slovenski poslanci so pa te misli, naj se vzame med načela šolske vzgoje, da se morajo v ljudski šoli učenci poučevati v materinem, domačem jeziku, on pa bo kot katolik glasoval za versko šolo in vedno zagovarjal katoliška načela.

Koper v Istri. Pri nas je bila dne 30. avgusta volitev poslanca za deželni zbor. Dasi so Italijani vse sile in zvijače napeli, da bi spravili v deželni zbor kakega Lahona, vendar niso nič opravili, kajti

Slovani v Istri so se naveličali tujim služiti in hočejo biti v svoji hiši tudi sami gospodarji in zato so si tudi kmetiške občine koperskega okraja izvo-

lile domačina Flego-ta z 59 glasovi za svojega poslanca. Lahki spoznavajo, da jim je pšenica v Istri odevetela.

Cerkev in šola.

Spomin na zlato mašo sv. Očeta.

V spomin na svojo zlato mašo ukazali so sv. Oče Leon XIII. napraviti križce iz zlata, srebra in „kinasrebra“, ozaljšane med rameni z lilijami. Take križce dobili bodo oni, ki so si posebno prizadevali, da se je slavnost zlate maše po vsem svetu tako veličastno izvršila. Nosili jih bodo odlikovani na prsih na rudečih, belo in rumeno obrobljenih trakovih. Če bodo tudi pri nas koga zadelo to papeževo odlikovanje, bomo o svojem času že sporočili.

Zlata maša Leona XIII. pa verne duše v čistišči (v vicah).

Sv. cerkev ločimo v zmagoslavno, vojskujočo se in trpečo cerkev, t. j. v svetnike v nebesih, pravoverne kristijane na zemlji in v duše v vicah. Vsi ti deležni naj bi bili zlate maše sv. Očeta, tako je odločilo velikodušno srce Leona XIII. Slavo nebeščanov poveljali so papež s tem, da so pri godom svoje zlate maše prišteli več zamrlih junakov svetnikom ali blaženim. Za vojskujoče se zemljane opravili so daritev sv. maše ter napravili jim razne slavnosti, božja pota v Rim, vatikansko razstavo, itd. V svoji vseobsežni skrbi pa tudi vernih duš v vicah niso pozabili. Zadnjo nedeljo meseca septembra, t. j. 30. t. m. opravili bodo namreč presv. daritev za naše drage rajne ter ukazali so, da bodo isto storili škofje in duhovniki po vsem krščanskem svetu. Vsi verniki pa, ki bodo to nedeljo vsprejeli vredno sv. zakramente, darovati bodo mogli svojim dragim rajnim popolnoma odpustek.

Češki učitelji. pa Litomeřiški škof.

Začetkom meseca avgusta zbrali so se bili v v češkem mestu Turnovu v obilnem številu češki učitelji v posvetovanje. Pri tem shodu se obravnavali poleg drugih zadev tudi vprašanje o verski šoli in so zelo zabavljali čez papeža, škofe in duhovnike. Kako hudo je moralo grometi zoper načela sv. cerkve, priča nam to, da se je moral sam Litomeřiški škof dr. Emanuel Schöbl, pod katerega oblast spada mesto Turnov, oglasiti v posebnem pastirskem listu. V njem spominja goreči škof, da je cerkev božja naprava, da papež, škofje in duhovniki delujejo v imenu Sina božjega. Kdor tedaj zaničuje cerkev in njene služabnike, ta zaničuje samega začetnika sv. cerkve, zaničuje vse ude svete cerkve, torej tudi prebivalce onega mesta. Vendar

jih prosi, onim zabavljivcem odpustiti, kakor jim je tudi on (škof) odpustil, češ, da ne vedó, kaj delajo. Konečno pa pristavi pomenljive besede: „Nobeden zaveden katoličan ne sme zahtevati za svoje otroke drugačnih šol, kakor verskih: in če je res **zaveden**, je tudi ne bode zahteval; kajti nikdar se ne bode tako spozabil, da bi si želel neversko ali brezversko šolo.“ Na Češkem kažejo se v zadnjem času med našimi brati žalostni dogodki, ki Čehom ne obetajo srečne prihodnosti. Brez Boga in brez vere ni tudi na svetu stalne sreče.

Duhovniške spremembe v ljubljanski škofiji. Č. g. dr. Leonard Klofutar, častni kanonik, vodja in profesor bogoslovskih nauk, imenovan je po sv. Očetu papežu za prošta stolnega kapitula. Slovesno vmeščen bode na Malega Šmarna dan ob 11. uri dopoldne. Ob enem sta bila od sv. Očeta odlikovana z dostojanstvom protonotarjev apostolskih č. gg. kanonika dr. Andrej Čebašek in dr. Janez Kulavie. Č. g. Simon Žužek, župnik pri sv. Katarini, dobil je faro Vodice; č. g. Karol Lapajne pa faro Valto Vas. Č. g. Frane Hönigman bil je 19. avgusta slovesno vmeščen na faro Osilnico; č. g. Martin Poč pa 21. avgusta na faro Vače. Č. g. novomašnik Peter Bohinjec imenovan je kapelanom v Bohinjski Srednji Vasi. — **V lavantinski škofiji:** Namešчени so č. gg.: Jakob Berglez v Dramljah; Jakob Cinglak v Sevnici; Jakob Marinič na Ljubnem; Janez Sušnik pri Sv. Stefanu za Zusmom; Franc Vračun v Hočah. Premesčena sta č. gg.: Franc Pečnik z Ljubnega na Prihovo; Janez Zadravec iz Hoč k Mariji Snežnici. Novomašnik č. g. J. Kitak pride za kapelana k sv. Martinu pri Slov. Gradci. Kn.-šk. duh. svetovalci pa so postali č. g. Mat. Arzenšek, župnik v Grižah, č. g. Jos. Zehel, župnik v Mozirji, č. g. P. Viktor Jeranič, gvardijan v Nazarjah, Anton Belšak, župnik v Št. Petru pri Radgoni, dr. Anton Suhač, župnik pri sv. Ani, Jakob Trstenjak, župnik pri sv. Marjeti. — **V tržaški škofiji:** č. g. Klement Skubla, kapelan pri Sv. Antonu v Trstu postal je župnik v Milah. Prestavljeni so č. gg.: Franc Gojtan, kapelan v Moščenicah, v Novake, ki bode opravljal ob enem tudi kapelaniji Zareč in Borut; Nikolaj Zie, administrator v Novakih, postal je administrator v Šumbergu; Jakob Sajovec, administrator v Krbunah, postal je administrator kuracije Račice. V Krbune pa je prišel Ant. Ščulač, gračiščanski kapelan, v Starado pa Mihael Dobravec, kapelan v Klanjci. Novomašniki: č. g. Jos. Knaps poslan je kot kapelan v Zminj; č. g. Franc Stefanutti v Gračišče in č. g. Anton Stemberger v Moščenice. Umrl je 7. avg. č. g. Alojzij Mojšč, župnik v Črnem Vrhu. — **V krški škofiji:** č. g. Fr. Treiber, do zdaj provizor Podklostrom, je postal mestni kapelan v Celovci; č. g. Fr. Muhl, do zdaj provizor v Št. Rupertu, pa je prevzel oskrbovanje šmarješke in sentjurske fare pri Velikovu. Faro Št. Šteben na Zili je

dobil gosposvetski kanonik č. g. Fr. Katnik. Za nunskega izpovednika in slovenskega pridigarja v Celovci je imenovan č. g. P. dr. Alojzij Gigoj. Dekanijski svetovalec so postali č. g. g. Fr. Centrin, župnik v Št. Petru; Valentin Karpf, župnik v Grebinjskem Kloštru; Josip Škrbinec, župnik v Vogrečah, in dr. Josip Somer, župnik v Šmihelu. — Umrle č. g. Fr. Junk, vpokojeni župnik v Šmarjeti labudski. Naj v miru počiva! — **Premenbe pri č. oo. kapucinskih** štajersko-kranjske provincije. Provincijal: o. Ferdinand; definatorji: oo. Gregor, Lovrenc, Norbert, Konstantin. Premembe v Gorici: o. Rafael, gvardijan; o. Gelazij, vikar. Iz Gorice gresta o. Albert in o. Kerubin v Lipnico, o. Siegfried v Schwanberg, br. David v Celovec. Iz Celja gre o. Hermenegild v sv. Križ za vi-

karja. Iz Volšperga gre o. Gottfried v Murau za gvardijana; o. Joahim v Schwanberg za vikarja. Iz sv. Križa: o. Konstantin v Celovec za gvardijana; o. Kajetan tudi v Celovec. V Lipnici postane o. Otokar gvardijan, o. Viljem vikar, o. Maks gre v Krško. S Krškega o. Aleksander v Lipnico. Iz Muraua: o. Hieronim v Volšperg za gvardijana, o. Severin v Knittelfeld. Iz Celovca: o. Friedrich v sv. Križ za gvardijana; o. Theofil v Murau, o. Virgilij postane vikar v Celovec; o. Gabriel in o. Bonaventura v Celje. Iz Hartberga: br. Martin gre v Irdning. Iz Knittelfelda: br. Izidor in br. Moric v Hartberg. Iz Schwanberga: o. Honorij v Volšperg za vikarja; br. Klemens v Celje. Iz Irdninga: br. Jonas v Knittelfeld. V Loki ostanejo: č. oo. Odilo, Luka in Irinej.

Gospodarske in obrtnijske stvari.

Deželno sadno razstavo v zvezi s pokušjo kranjskih vin priredi c. kr. kmetijska družba kranjska v proslavo štiridesetletnega vladanja Nj. veličanstva presvetlega cesarja Frana Josipa I. od dne 17. do 21. oktobra t. l. na starem strelišči v Ljubljani.

Kranjski sadjarji in vinarji!

Po želji presvetlega našega vladarja samega, da bi narodi slavili štiridesetletnico njegovega vladanja s podjetji, ki pospešujejo gospodarski razvoj države avstrijske, ukrenil je veliki zbor c. kr. kmetijske družbe kranjske proslaviti ta praznik z razstavo, katera naj bi pospešila za Kranjsko toliko važno sadjarstvo in vinarstvo.

Sadjarji in vinarji! Nihče, kdor le količkaj vzmore, naj ne zamudi te slovesne prilike ter naj pomaga podpisani družbi, da doseže prekrasni, a težavni namen, s katerim je zasnovala razstavo.

Deželni sadni razstavi bode pokazati, dokle smo dosedaj dospeli v sadjarstvu, in katere sadne vrste se najbolj ponašajo ob raznih razmerah na Kranjskem, da dobodemo takó podlogo, na kateri hočemo v prihodnje pospeševati sadjarstvo. Razstava nam pa bode tudi ugodna prilika, da vsaj pričenemo urejati slovenska sadna imena ter da jih spravimo v soglasje s pomologijskimi imeni.

Podpisana družba se bode pa ob enem potrudila, da pokaže obiskovalcem razstave dejanjski, kako so napredovali po drugod v pretvarjanji sadja, da ga laže razprodavajo in umno uporabljajo. Razstavljeno orodje in stroji bodo obiskovalce razstave poučili o tem prevažnem oddelku sadjarstva.

Šolskemu vrtnarstvu v prosep priredi podpisana družba posebno razstavo šolskih vrtov.

Vinska pokušnja bode obiskovalcem dala priliko, da bodo izpoznali naša pristna vina dolenska,

vipavska in vemska. Tako se bode oživila vinska kupčija ter izpodrinila škodljivo tujo konkurencijo.

Razstava, na katero smejo pridelke in izdelke svoje poslati samo Kranjci, sestavljena bode iz naslednjih oddelkov:

A. I. Razstava svežega sadja. II. Razstava sadnih izdelkov (suho in vkuhano sadje, sadno žganje itd.). III. Razstava drevesničnih pridelkov (divjaki in razne druge podloge za cepljenje, cepljeno drevje itd.). IV. Razstava sadjarskega orodja in strojev. Na to razstavo smejo poslati izdelke svoje tudi tovarnarji zunaj Kranjskega. V. Razstava šolskih vrtov. B. Vinska pokušnja. Ta pokušnja bode tako urejena, da bodo imeli posamezniki, cele občine, okraji ali kmetijske podružnice posebne ograjene prostore (pokušalnice), koder bodo točili svoje pridelke.

V vseh oddelkih je podpisana družba poskrbela za obilo odlikovanj. Ob razstavi, katera bode odprta tudi zvečer, bode ob enem velika efektna loterija. Natančen program o razstavi bode priobčen ob pravem času.

Sadjarji in vinarji! Nihče naj se ne zanaša na drugega; vsak pokaži sam, kar vzmore, ker le tako bo mogoče na razstavi videti, kakošno je v resnici kranjsko sadjarstvo in vinarstvo.

Kdor misli kaj razstaviti, naznani naj to precej c. kr. kmetijski družbi v Ljubljani, katera prijavi potem vsakemu posebe vse natančno, kako se mu je ravnati. Oglasila se sprejemajo najkasneje do 20. septembra t. l.

Na delo torej, domoljubni gospodarji, da častno popraznujemo veliki avstrijski god, ob enem pa izkažemo hvaležnost do našega vladarja, ki je toliko storil za kmetijski stan, in čigar dobrotljivost slavi malo da ne vsaka vas na Kranjskem.

C. kr. kmetijska družba v Ljubljani.

Razne vesti.

(Stolni prošt ljubljanski) je postal dr. Leonh. Klofutar, bogoslovnih nauk vodja in profesor.

(Deželni glavar kranjski) je imenovan gospod dr. Josip Poklukar.

(Dva škofa na Šmarni gori.) 24. avgusta sta bila na Šmarni gori mil. ljubljanski škof in pa škof iz nemškega Gradca dr. J. Zwerger, ki se je nekaj časa mudil v Ljubljani.

(V deželni zbor) si je kupčijska zbornica v Ljubljani za poslanca izvolila svojega predsednika gosp. Jos. Kušarja.

(Procesija Ljubljančanov k sv. Roku) izvršila se je na sv. Roka dan jako veličastno. Mnogo vernikov zbralo se je na vse zgodaj v mestni farni cerkvi sv. Jakoba, od koder so ob štirih zjutraj odrinili pod vodstvom č. g. mestnega župnika J. Rozmana in treh drugih duhovnikov k znani romarski cerkvi sv. Roka v Dravljah. Po celem mestu pridruževali so se novi božjepotniki, tako da je število vdeležencev ogromno narastlo. Sodi se, da jih je bilo okoli 4000. S posebnim veseljem omenimo, da je bilo med sprevozniki lepo število možkih in med ženskim spolom opazili smo mnogo jako odličnih gospej. Dospel je sprevod v najlepšem redu ob 1/2 6. uri k sv. Roku, kjer je bila najprej tiha sv. maša; nato je g. Rozman zbrane kratko nagovoril in potem služil slovesno sv. mašo z asistenco. Bog usliši prošnje teh romarjev in varuj Ljubljano kužne bolezni na telesu, še bolj pa dušne kuge, ki sè žalibog pogosto prikazuje v Ljubljani.

(Umrli) je v Trstu 25. avgusta nagle smrti blagi, obče priljubljeni gospod Mihael Debelak, stolni kanonik, ki je bil rojen v Trzinu na Gorenjskem l. 1818. Bog daj plemenitemu pokojniku večni mir, ki si ga je zaslužil z neutrudnim delovanjem!

(V Škofji Loki) so pred kapucini razširili in olepšali stari in ozki most in ga slovesno odkrili, ko so praznovali 40letnico vlade cesarjeve. Kaj bolj potrebnega bi si Škofja Loka ne bila mogla omisliti; vsa čast torej gosp. županu in mestnim očetom, ki se tudi sicer mnogo trudijo, da se mesto pridno snaži in lepša.

(Kakó se najbolje odstranijo smeti iz očesa), pripoveduje neki ameriški zdravnik: Necega dne sem bil na železniškem stroji, tu mi je padel kosček pepela v oči, kar mi je takoj povzročilo jako neprijetne bolečine. Začel sem si z roko méti oko, toda pomagalo mi ni. Strojevodja mi je svetoval, naj drgnem drugo, zdravo oko. Storil sem to, in glej, v nekaterih minutah je prišla smet v očesni kót,

od koder sem jo lahko odstranil. Poskusil sem v svoji praksi ta priprosti način še mnogokrat, in vselej s povoljnim vspehom.

(Nasvetovan zdravnišk pripomoček zoper ujed) (grizenje). Zoper to nadlogo je najboljši „kafrovec“ (Kampfergeist). Vzemi za pet ali deset krajcarjev kafe, zdrobi jo in deni v kupico, zalij s čistim špiritom ali vinskim cvetom. Ko se stopí, je „kafrovec“ gotov. Odraščenemu daj, kadar ga ujeda 5—8 kapljic na sladkor in naj ima toliko časa v ustih, da se dobro s slino pomeša in potem pogoltne; otrokom zadostujejo 3—4 kapljice. Če prej ne pomaga, se smé po dveh urah ponoviti.

(Vino v Italiji) se je zadnja leta jako dobro obneslo. Vsled slabe kupčije in pa bogate letine, ki letos obeta, padla mu je cena tako, da se dobiva v Sardiniji in v južni Italiji liter dobre kapljice po 7 centezimov, našega denarja 3 1/2 kr. V jeseni bodo morali ali izliti vino na tla, da dobé prazne posode, ali pa z novim grozdem pitati živino.

(Pri nabiranju vojakov) pride pred zdravnika čvrst mladenič Slovak; zdravnik ga vesel preišče in na zadnje vpraša: „Kaj pa, ali si znotraj tudi zdrav, ali imaš kake bolečine?“ — „Da“, pravi mladenič, „hude bolečine imam v želodcu, ker sem — zelo lačen.“

Vabilo na naročbo.

„SLOVENEČ“,

edini katol.-konservativni slovenski dnevnik s prilogo „Domoljub“ vred

velja za Ljubljano pri opravištvu ali v „Katol. Bukvarni“ prejemati:

Za celo leto predplačan 12 gl.

„ pol leta 6 „

„ četrt leta 3 „

„ jeden mesec 1 „

Za pošiljanje na dom se računi 10 kr. več na mesec.

Po pošti prejemati za vse avstrijske dežele pa velja:

Za celo leto predplačan 15 gl. — kr.

„ pol leta 8 „ — „

„ četrt leta 4 „ — „

„ jeden mesec 1 „ 40 .

Naročuje se lahko vsak dan, a list se dobi še-le z ducem naročbe.

Novim naročnikom na „DOMOLJUBA“ se lahko pošteže še z vsemi izšlimi številkami.

Vredništvo in opravištvo „Slovenca“ in „Domoljuba“.

Loterijske srečke.

Trst	25. avgusta:	60,	52,	10,	53,	82.
Linc	1. septembra:	54,	1,	52,	28,	66.
Gradec	1. septembra:	21,	12,	68,	11,	6.
Dunaj	1. septembra:	31,	50,	39,	82,	59.
Bru	5. septembra:	51,	4,	84,	47,	72.
Praga	29. avgusta:	37,	79,	24,	32,	34.

Tržne cene v Ljubljani

dné 5. septembra.

	gl. kr.		gl. kr.
Pšenica, hktl.	5 85	Špeh povojen, kgr. . .	— 70
Rež, "	4 39	Surovo maslo, " . . .	— 90
Ječmen, "	3 90	Jajce, jedno " . . .	— 2
Oves, "	2 60	Mleko, liter " . . .	— 8
Ajda, "	4 55	Goveje meso, kgr. . .	— 56
Proso, "	4 22	Telečje "	— 50
Koruza, "	5 85	Svinjsko "	— 60
Krompir, "	2 32	Kostrunovo "	— 32
Leča, "	12 —	Pišanec "	— 35
Grah, "	13 —	Golob "	— 15
Fizol, "	11 —	Seno, 100 kgr. . . .	2 50
Maslo, kgr.	1 —	Slama, "	2 14
Mast, "	— 70	Drva trda, 4 □ mtr. .	6 40
Špeh svež, "	— 64	" mehka, "	4 15

➡ Prihodnja številka „DOMOLJUBA“ izide dne 20. septembra.

Javna zahvala.

Neki neimenovani blagi dobrotnik in domorodec je slav. c. kr. okr. glavarstvu v Posojini izročil 1000 gld., da jih med štirideset najrevnejših oseb sodnih okrajev Postojina, Senožeče in Ilir. Bistrica v znesku po 25 gld. razdeli o priliki 40letnega jubileja srečnega vladanja našega presvetlega cesarja Franca Josipa I. Dne 19. t. m. se je med tri najsiromašnije osebe 75 gld. razdelilo, za kar se preblagemu neimenovanemu gospodu darovatelju najtoplejša zahvaljuje

občina Jablanice v Dol. Zemunu.

Potepan, načelnik.

Slomškovih zbranih spisov

IV. knjiga: različno blago.

(I. del: „Šola in odgoja“ str. 180; II. del: „narodna politika in narodno gospodarstvo“ str. 183—354; III. del: „razna poučna tvarina“ str. 357—428 dobiva se izvod po 1 gl. pri izdajatelju: Mlh. Lendovšku, župniku v Makolah (Maxau b. Poltschach); III. knjiga, Životopisi, str. 397 pa po 70 kr. Po ravno isti ceni tudi po vseh slovenskih bukvarnah! Prva in druga knjiga ste pošli: Val. Orožnovih pesni je še nekoliko izvodov na prodaj po 40 kr.

Pete knjige: „Slomškovi „pastirski listi““ ni mōči izdajati, dokler za III. in IV. tiskovni stroški niso poravnani.

Odtlikovan v Trstu 1882

srebrno svetinjo.

AVGUST DRELSE,

tovarnar peči iz prstenih izdelkov,
v Ljubljani.

Izdelovanje in zaloga najraznovrstnejših peči najnovejše sestave

belih in barvenih iz ognjesigurnega gradiva, elegantno in cenó.

Zaloga kemijskih aparatov z najtršim osteklenjem, kojega se ne primejo kisline.

Izvršuje naročila na cevi, nadstavce za dimnike z vetrnjakom, na stavbene okraske, rebra za cerkvene oboke, ognjesigurne opeke in vse v stroko prstenega blaga spadajoče predmete.

(4)

Izdajatelj: M. Kolar.

Odgovorni urednik: A. Kalan.

Tiska „Katoliška Tiskarna“.